

Produktbeskrivning med kvalitetsdeklaration för årlig regional sysselsättningsstatistik (ÅRSYS)

0 Administrativa uppgifter om produkten

0.1 Benämning

Årlig regional sysselsättningsstatistik.

0.2 Statistikområde

Sysselsättning, nationell och regional.

0.3 Ansvarig myndighet, person etc

Ansvarig myndighet är Statistiska centralbyrån.

Produktionen av statistiken utförs vid avdelningen för befolkning och regioner (BoR/RA), 701 89 Örebro. Kontaktpersoner är Marita Rydstedt, telefon: 019-17 61 82, e-post: marita.rydstedt@scb.se eller Per Anders Paulson, telefon: 019-17 61 28, e-post: peranders.paulson@scb.se. Telefaxnr: 019-17 69 62.

0.4 Syfte och historik

Den årliga regionala sysselsättningsstatistiken (ÅRSYS) syftar till att ge årlig information om sysselsättning, pendling, näringsstruktur, personalstruktur i företag och på arbetsställen samt att belysa händelser och flöden på arbetsmarknaden.

Den första årgången av ÅRSYS avsåg år 1985. Beslutet att ta fram statistiken hade föregåtts av en utredning om nya metoder för folk- och bostadsräkningar (FOBALT-utredningen). Resultatet blev att sysselsättningsdelen i folk- och bostadsräkningarna skulle hämtas från administrativa register och i första hand från kontrolluppgiftsregistret från RSV. ÅRSYS-registret har därefter byggts ut med allt fler variabler och ett nytt registersystem har skapats med bl.a. större möjligheter att belysa de sysselsatta inom företag och arbetsställen.

0.5 Användare och användningsområden

Traditionellt har statistiken främst utnyttjats av planerare inom kommuner, länsstyrelser och länsarbetsnämnder liksom av statliga verk och myndigheter. Den huvudsakliga användningen har varit att beskriva näringsstrukturen och

sysselsättningsutvecklingen regionalt och lokalt och att få underlag för planering inom barnomsorg och trafik liksom för sysselsättningsplaneringen.

I och med att statistiken byggts ut, har den alltmer börjat användas av forskare och statliga myndigheter för analyser av arbetsmarknadens funktionssätt och för uppföljningar och utvärderingar av arbetsmarknads-, regional- och näringspolitik.

ÅRSYS utnyttjas även indirekt inom SCB för ett flertal produkter bland vilka kan nämnas "Utträde från utbildning, inträde och etablering på arbetsmarknaden" (AM/UA), resvaneundersökningen (RVU), arbetsmiljöundersökningen (AM/MI), arbetskraftsundersökningarna (AKU) (för efterstratifiering), nationalräkenskaperna och regionala räkenskaperna.

0.6 Uppgiftsskyldighet

För att framställa ÅRSYS utnyttjas register som innehåller information som ursprungligen insamlats för administrativa ändamål. Flera av de statistikkällor som används för framställning av sysselsättningsstatistiken har dock levererats till andra statistikprodukter inom SCB och bearbetas där innan de utnyttjas för framställningen av ÅRSYS. Eventuell uppgiftsskyldighet ligger således på ett tidigare stadium än framställningen av ÅRSYS-statistiken.

0.7 Sekretessregler och gallringsföreskrifter

Uppgifterna är skyddade enligt 9 kap 4 § sekretesslagen (SFS 1980:100). Mikrodata som gör identifikation av objekt möjlig lämnas inte ut. Ingen gallring av data på magnetband har skett sedan undersökningarna startade 1985.

0.8 EU-reglering

Ett EU-direktiv som berör ÅRSYS-produkten finns, (Reg 311/76-Data on foreign workers).

1 INNEHÅLL

1.1 Statistiska storheter

ÅRSYS redovisar antal sysselsatta och förvärvsintensiteter i olika grupper av befolkningen, med november som referensperiod. I SM-redovisningen görs indelningar efter ålder, kön, region, näringsgren m.m. Eftersom statistiken är totalräknad kan redovisning ske för små befolkningsgrupper och små regionala indelningar såsom delar av kommuner. I regionindelade redovisningar klassificeras befolkningen efter såväl arbetsplatsens belägenhet (dagbefolkningen) som efter bostadens belägenhet (nattbefolkningen). Även statistik om arbetspendling presenteras. I statistikpaketet AMPAK redovisas statistik för län, kommuner och delar av kommuner med större detaljeringsgrad än i SM:et.

1.1.1 Objekt och population

Den totala populationen för ÅRSYS-statistiken utgörs av alla personer som var folkbokförda i Sverige vid årets slut (RTB-populationen per den 31 december).

1.1.2 Variabler

Grundmaterialet för statistiken är Sysselsättningsregistret, som skapas genom att sammanföra uppgifter från nedanstående register:

Källregister

Registret över totalbefolkningen (RTB). SCB-register som löpande sammanställer folkbokföringsmyndigheternas regionala befolkningsregister.

Kontrolluppgiftsregistret (KU-registret). SCB-register som sammanställer alla kontrolluppgifter från arbetsgivare under ett år samt alla "sociala kontroll-uppgifter". Från de sociala kontrolluppgifterna utnyttjar ÅRSYS i första hand uppgift om sjukpenning, föräldrapenning och annan ersättning för förlorad arbetsförtjänst under året. KU-registret sammanställs ursprungligen av Riksskatteverket (RSV) innan det levereras till SCB

Sjömanskatterregistret. Av RSV fört register med inkomstuppgifter (analogt till kontrolluppgifter) för personer som arbetade på fartyg.

Inkomst- och förmögenhetsregistret (IoF). SCB-register med uppgifter från RSV om inkomster och förmögenheter under året, inklusive uppgifter om vilka personer som haft inkomst av aktiv näringsverksamhet.

Centrala företags- och arbetsställeregistret (CFAR). Av SCB löpande fört register över alla företag i landet och dess arbetsställen.

Utbildningsregistret (UR). Av SCB löpande fört register med uppgifter om befolkningens utbildning.

Integrerat register personer under utbildning

Inkomststatistikens sammanfattningsregister över pensioner, bidrag m.m. (EXTREGP)

Utgångsregistret för ÅRSYS omfattar samtliga i landet folkbokförda personer enligt RTB per den sista december. Demografiska uppgifter hämtas från RTB och uppgifter om utbildning från UR. Därefter påförs uppgifter från KU-registret, Sjömanskatterregistret och IoF. Med hjälp av de senare och AKU för oktober och november klassificeras personerna som sysselsatta eller ej och för sysselsatta personer härleds ett arbetsställe. Uppgifter om arbetsställena hämtas från CFAR. Huvudvariablerna i ÅRSYS beskrivs nedan. Mer ingående beskrivningar ges i SCB (1988), SCB (1993) samt i metadatabasen PC-DAISY (se avsnitt 4.4).

Variabel Beskrivning

<u>Direkt överförda variabler</u>	
PersonNr	Av myndighet tilldelat personnummer
PersonNrSamh	Samhörigs personnummer
Alder	Uppnådd ålder den 31/12
Kon	Kön
FolkbLan	Bostadens länskod
FolkbKommun	Bostadens läns-/kommunkod
FolkbForsam	Bostadens läns-/kommun-/församlingskod
FolkbFastLopnr	Bostadens fastighetsnummer
Medb	Medborgarskapsland
FLandLan	Födelseland/län
SenInvAr	Senaste invandringsår
Lon	Årslön från anställning
ForetagInk	Inkomst av aktiv näringsverksamhet
ArbErs	Vissa ersättningar från försäkringskassa
HUtbsun	SUN-kod för högsta utbildning
HUtbsunAr	Avslutningsår för högsta utbildning
HUtbsunTerm	Avslutningstermin för högsta utbildning
HUtbsunOrt	Utbildningsort för högsta utbildning
SUtbsun	SUN-kod för senaste utbildning
SUtbsunAr	Avslutningsår för senaste utbildning
SUtbsunTerm	Avslutningstermin för senaste utbildning
SUtbsunOrt	Utbildningsort för senaste utbildning

Härledda variabler

SyssStat	Sysselsättningsstatus
YrkStalln	Yrkesställning
InstKod	Företagets institutionella sektorkod
SektorKod	Sektorindelningskod (vår egen)
AstSni	Arbetsställets näringsgrenskod
AstLan	Arbetsställets belägenhet, länskod
AstKommun	Arbetsställets belägenhet, läns-/kommunkod
PeOrgNr	Företagets organisationsnummer
AstNr	Arbetsställetsnummer enl ÅRSYS
ForegAstnr	Hjälpvariabel
SyssSamh	Samhörigs sysselsättningskod
AlderSamh	Samhörigs ålder 31/12

Beskrivning av vissa härledda variabler

Sysselsättningsvariabeln - De kontrolluppgifter (KU) som företagen lämnar till anställda och skattemyndigheten använder SCB för att klassificera vilka individer (16 år och däröver) som är sysselsatta. Med sysselsättning i ÅRSYS avses sysselsättning under november månad för ett visst år.

Är en individs lönesumma enligt kontrolluppgifterna:

- över en viss gräns klassificeras personen som sysselsatt

- under en viss gräns klassificeras personen som ej sysselsatt

Under åren 1985-1992 beräknades lönegränsen om med hjälp av ett löneindex. Samma lönegräns användes för alla inkomsttagare under samma år, det vill säga ingen hänsyn togs till individens kön, ålder och typ av kontrolluppgift.

Från och med ÅRSYS -93 används en mer flexibel metod där data delas upp i mindre redovisningsgrupper med avseende på individens ålder, kön och typ av kontrolluppgift (helårs- respektive delårsmarkering m.m.).

Genom att kalibrera mot AKU-data på individnivå strävar den nya metoden mot små nettofel på respektive delgrupp i jämförelse mot sysselsatta enligt AKU. Det vill säga man önskar minimera skillnaden mellan sysselsatta AKU* ej sysselsatta ÅRSYS och ej sysselsatta AKU* sysselsatta ÅRSYS. En viss risk finns för att grupper med hög eller låg sysselsättningsgrad kommer att ge större skillnader mot AKU efter kalibrering än om man inte kalibrerar. Ett litet nettofel borgar för ett litet systematiskt fel på de olika delgrupperna. Det slumpmässiga felet eller bruttofelet, det vill säga summan av sysselsatt AKU* sysselsatt ÅRSYS och ej sysselsatt AKU * ej sysselsatt ÅRSYS, minskar också med den nya avgränsningsmetoden av sysselsatta. Den nya metoden ger en teoretisk grund som ger möjlighet till jämförbarhet över tiden även nedbrutet på delgrupper.

Arbetsställe - En kontrolluppgift från en arbetsgivare (KUA) ska ange arbetsgivarens organisationsnummer. Om arbetsgivaren har flera arbetsställen ska ett nummer anges för det arbetsställe där personen intjänat sin inkomst. För sysselsatta med en kontrolluppgift sätts personens arbetsställe enligt denna. Om personen har flera kontrolluppgifter bestäms ett huvudsakligt arbetställe, vilket förenklat beskrivet är det arbetsställe som givit störst novemberlönesumma. Personer med enbart företagarkomst förs på eget företag/arbetsställe. För personer som har inkomst både från eget företag och från arbetsgivare används principen om störst "novemberlönesumma". Från CFAR per november hämtades sedan uppgifter om arbetsställets belägenhet: län och kommun.

Näringsgren, sektor - Från CFAR hämtas också uppgift om arbetsställets näringsgren enligt svensk standard för näringsgrensindelning (SNI) samt om företagets institutionella sektorstillhörighet.

Hel- respektive deltidsarbete - ÅRSYS omfattar variabler som avser personers veckoarbetstid. Med hjälp av AKU för september och oktober skattas sannolikheten att arbeta kort deltid (1-19 timmar), lång deltid (20-34 timmar) och heltid (>34 timmar). Dessa sannolikheter beräknas för totalt 90 olika grupper som byggs upp av total lönesumma (5 klasser), kön (2 klasser), ålder (3 klasser) och näringsgren (3 klasser). De beräknade sannolikheterna påförs varje individ i ÅRSYS beroende på vilken av de 90 grupperna individen tillhör. Skattningarna av antalet som arbetar till exempel kort deltid i en kommun, skapas genom att summera de påförda sannolikheterna för kort deltid över personerna som bor i kommunen. Dessa syntetiska skattningar av veckoarbetstiden har en bias som påverkar dem. Biasen är svår att uppskatta, men påverkar skattningarna mer vid nedbrytningar på fina nivåer än vid

nedbrytningar på grövre nivåer. Statistiken ifråga är främst av intresse vid barnomsorgsplanering. Variabelvärdena tas fram med hjälp av statistik från AKU. Mer ingående information ges i SCB (1987) (se avsnitt 4.4).

1.1.3 Statistiska mått

Sysselsättningsförhållanden beskrivs dels med *antal* sysselsatta dels med *förvärvsintensiteten* i olika befolkningsgrupper. Förvärvsintensiteten i en grupp definieras som antal sysselsatta i gruppen/antal personer i gruppen.

1.1.4 Redovisningsgrupper

I SM-redovisningen görs framför allt indelningar efter kommun, näringsgren och sektor. I AMPAK redovisas statistik med finare indelningar efter ålder, kön, näringsgren (SNI begränsad nivå), barns ålder m.m.

Specialbearbetningar som ger statistik kombinerad efter önskade variabler och finare indelningar, t.ex. SNI femsiffernivå utförs på ÅRSYS. Eftersom uppgiftsmaterialet är totalräknat, kan i princip hur långtgående indelningar som helst göras. För vissa "riskgrupper" kan dock statistikens tillförlitlighet bli tveksam (se avsnitt 3.1).

1.2 Jämförbarhet med annan statistik

ÅRSYS ger SCB:s mest detaljerade sysselsättningsstatistik. Den har förtjänsten att kunna brytas ned långt, men i gengäld är dess framställningstid förhållandevis lång (drygt ett år) och den publiceras förhållandevis sällan (årligen). För att följa kortsiktiga förändringar på arbetsmarknaden genomför SCB också Arbetskraftsundersökningarna (AKU), vilka är månatliga urvalsundersökningar av cirka 18 000 personer varje månad, med uppgiftsinsamling genom intervju. AKU redovisar månatlig, kvartalsvis och årlig sysselsättningsstatistik. För månadsstatistiken är framställningstiden cirka två veckor. AKU redovisar också statistik över arbetslöshet, vilket ÅRSYS ej kan göra. Eftersom AKU-statistiken är urvalsbaserad kan den endast brytas ned i begränsad omfattning, t.ex. inte till kommunnivå. Beskrivning av AKU ges i SCB (1993) (se avsnitt 4.4).

Statistiken från ÅRSYS och AKU ger lång- respektive kortperiodiska beskrivningar av sysselsättningen, och det är angeläget att jämförbarheten mellan dem är god. Ifråga om definitioner stämmer undersökningarna överens och i stort föreligger god jämförbarhet mellan statistik från ÅRSYS och AKU. Undersökningarnas mätmetoder skiljer sig dock på ett par väsentliga punkter, framför allt avseende "sysselsatt" och "arbetsställe" vilket, förutom AKU:s urvalssäkerhet, medför att diskrepanser finns. Totalt antal sysselsatta enligt ÅRSYS -95 låg ca 5 % under AKU, medan diskrepansen under tidigare år varit kring 2%. Mätolikheterna relaterar framför allt till följande frågor: "Hur väl approximerar SYSS-variabeln i ÅRSYS novembersysselsatt enligt AKU:s definition (som används i intervjuerna)?" samt "Hur väl överensstämmer det av ÅRSYS åsatta arbetsstället med det som registreras av AKU, där man frågar om arbetsställets adress?" De frågorna, och därmed jämförbarheten mellan ÅRSYS och AKU, diskuteras ytterligare i avsnitt 3.2.3. Se även

avsnitt 2.5 för belysning av jämförbarhet mellan statistik från ÅRSYS och AKU.

Sedan 1989 producerar SCB också kvartalsvis kortperiodisk sysselsättningsstatistik för privat sektor (KSP), baserad på uppgifter från ett urval av arbetsställen. Den kompletterar AKU-statistiken med mer tillförlitlig näringsgrensvis statistik om antalet sysselsatta inom privat sektor. FoB-statistiken har spelat ut sin roll som informationskälla om sysselsättningsläget, men är fortfarande av intresse från andra synpunkter. Jämförbarhet av ÅRSYS- och FoB-statistik diskuteras i SCB (1987) och (1991) (se avsnitt 4.1).

2 TID

2.1 Referenstid

Referensperioden är november månad. Senaste tillgängliga data avser 1996.

2.2 Framställningstid

15 månader.

2.3 Punktlighet

ÅRSYS är klart i mars och AMPAK-tabeller börjar levereras i början av april. SM:et publiceras vanligtvis i april.

2.4 Frekvens

Fr.o.m. 1985 genomförs ÅRSYS-undersökningen varje år och resultaten presenteras årligen.

2.5 Jämförbarhet över tiden

ÅRSYS har inte undergått några väsentliga förändringar i definitioner och/eller metod sedan starten 1985, vilket talar för god jämförbarhet över åren. Undantaget är den nya metoden för att avgränsa sysselsatta samt den nya näringsgrensindelningen (SNI 92) som infördes fr.o.m. 1993 års statistik. I avsnitt 1.1.2 beskrivs den nya metoden för avgränsning av sysselsatta. Ett problem är att branschredovisningen störs av att ett antal personer inte kunnat placeras på rätt näringsgren, utan tilldelats näringsgren 0, 10 eller 90. 0 står för okänd näringsgren, 10 för inkomst av jordbruksfastighet, detaljinformation saknas och 90 för kommunal anställning, detaljinformation saknas. Från och med ÅRSYS 91 redovisas inte längre SNI 10 separat. En mindre förändring av branschredovisningen för kommunalanställda har genomförts jämfört med tidigare år. De som tilldelats något av de särskilda arbetsställesnumren 99987, 99990, 99992, och 99999 fick tidigare kommunens huvudsakliga näringsgren. Då detta kunde bli ganska missvisande har vi från och med 1995 tilldelat dessa personer SNI 0, dvs "Ej specificerad näringsverksamhet". Resultatet av detta syns i tablå 1 under år 1995.

Jämförelser över tid kompliceras även något av att bestämningen av viktiga ÅRSYS-variabler successivt har förbättrats. Andelen kontrolluppgifter utan tidsangivelse minskade t.o.m. 1990, men därefter ändrades kontrolluppgiftsblanketten så att man inte längre kan se skillnad på helårsmarkering och "saknad markering". Insatserna för granskning/ komplettering av arbetsställeuppgiften på kontrolluppgiften har utökats. Man har successivt kunnat använda mer aktuella versioner av IoF och CFAR. Konsekvenser av förbättringarna belyses i tablå 1.

Tablå 1. Antal sysselsatta med okänt arbetsställe i ÅRSYS åren 1985, 1990-1995.

Näringsgren	Antal förvärsarbetande						
	1985	1990	1991	1992	1993	1994	1995
10	62 000	21 000					
90	99 000	64 000	60 000	55 000			
0	110 000	72 000	56 000	63 000	74 000	63 000	101 000

Förbättrad bestämning av arbetsställe har medfört successivt förbättrad antalsstatistik över dagbefolkning och pendling, men även bättre statistik med indelning efter näringsgren. SYSS-variabelns approximation av november-sysselsatt förbättrades t.o.m. 1990, och troligen även därefter, vilket i sin tur bör leda till förbättrad statistik över bl.a. antal sysselsatta.

Det är dock svårt att säga hur jämförbarheten över tid påverkas av nyss-nämnda förbättringar. Tablå 2 indikerar att betydelsen har varit förhållandevis liten. Det är dock litet vanskligt att dra slutsatser från tablå 2, bl.a. därför att ingen av ÅRSYS och AKU är självklart "sannare" än den andra. Även om de relativa skillnaderna i totalnivåer mellan ÅRSYS och AKU är förhållandevis små indikerar tablå 2 att de, trots kvalitetsförbättringarna, ökar med tiden. Någon säker förklaring till detta finns inte. Den nya metoden för att avgränsa sysselsatta medförde större skillnader mellan totalnivåerna från 1993.

I SCB (1988) (se avsnitt 4.4) diskuteras några speciella frågor avseende jämförbarhet med statistik från ÅRSYS85.

Tablå 2. Totalt antal sysselsatta (16-64 år) 1985-95 enligt ÅRSYS och AKU (nov)

(”Gamla avgränsningsmetoden” för ÅRSYS 1985-1993)

År	Antal sysselsatta		Skillnad	Rel. diff %
	AKU	ÅRSYS		
1985	4 219 800	4 188 000	- 31 800	- 0,8
1986	4 236 800	4 231 800	- 5 000	- 0,1
1987	4 337 000	4 275 800	- 61 000	- 1,4
1988	4 403 400	4 347 500	- 55 900	- 1,3
1989	4 472 300	4 381 500	- 90 800	- 2,0
1990	4 474 200	4 373 400	- 100 800	- 2,3
1991	4 329 300	4 229 200	- 100 100	- 2,4
1992	4 156 300	3 991 000	- 165 300	- 4,1
1993	3 857 000	3 800 000	- 57 000	- 1,5
1994	3 916 000	3 729 000	- 187 000	- 4,8
1995	3 977 000	3 774 100	- 202 900	- 5,4

3.1 Tillförlitlighet totalt

Variabelvärdena i ÅRSYS kommer från register med generellt sett god kvalitet, men statistiken är ändå förenad med vissa tillförlitlighetsproblem. Dessa beror främst på ofullkomligheter i variablerna SYSS, arbetsställets belägenhet och näringsgren (se avsnitt 1.1.2). Allmänt kan sägas att, bortsett från viss "riskstatistik" som är särskilt känslig för nyssnämnda ofullkomligheter, ger ÅRSYS en god bild av sysselsättningsförhållandena, vilken också i stort överensstämmer med AKU:s på nivåer där båda redovisar statistik. Sysselsättningstalen i ÅRSYS ligger dock cirka 5 % under motsvarande tal i AKU (nov), se tablå 3.

"Riskstatistik" är främst sådan som beror av arbetsställets belägenhet inom ett förhållandevis litet geografiskt område (t.ex. del av kommun), bl.a. antalsredovisning av dagbefolkning samt in- och utpendlare, men även statistik som gäller de sysselsattas fördelning på näringsgren inom små geografiska områden. Statistik som avser befolkningsgrupper med "lös anknytning till arbetsmarknaden", t.ex. åldersgruppen 16-19 år, utgör också "riskstatistik".

3.2 Osäkerhetskällor

ÅRSYS-statistiken baseras på flera olika register, av vilka ÅRSYS-registret självt är ett. Begrepp som täckningsbrister, bortfall, mätfel, o.s.v. blir då lite vanskliga. (Exempel: Saknad tidsmarkering på en kontrolluppgift betraktas ur KU-registrets synvinkel naturligen som partiellt bortfall. Sett ur ÅRSYS-registrets synvinkel medför störningen ökad osäkerhet i SYSS-approximationen av novembersysselsatt, d.v.s. ökad mätosäkerhet.) I det följande är huvudlinjen att undersökningsstörningar klassificeras efter effekten på ÅRSYS-registret och dess statistik.

I SCB (1991) (se avsnitt 4.4) diskuteras samtliga osäkerhetskällor mer ingående.

3.2.1 Täckning

Populationen för ÅRSYS, alla i riket bosatta personer den 31/12 respektive år, avgränsades med hjälp av RTB per samma datum. Under- och övertäckningen utgörs av personer som flyttat in i landet respektive flyttat ut ur landet eller avlidit före den 31/12, men för vilka ändring i RTB inte hunnit göras. Utvärderingar av RTB visar att täckningsfelens konsekvenser på ÅRSYS-statistiken är försumbara.

3.2.2 Urval

I stort sett all ÅRSYS-statistik är totalräknad och är därmed inte behäftad med urvalsosäkerhet. Enda undantaget utgörs av statistik avseende hel- respektive deltidsarbete, vilken baseras på uppgifter från AKU. Se SCB (1987), avsnitt 4.4. Även den nya sysselsättningsavgränsningsmetoden utnyttjar AKU.

3.2.3 Mätning

Det största mätproblemet i ÅRSYS relaterar till härledningen av arbetsställets belägenhet och nära knutet till detta, bestämningen av en persons näringsgren. Men även SYSS-variabelns överensstämmelse med novembersysselsatt vållar problem. För nämnda variabler görs omfattande granskning, medan övriga variabelns värden överförs utan ytterligare granskning. Deras mätkvalitet är alltså densamma som i källregistren, och allt talar för att den är god. RTB kan ur statistiksynvinkel betraktas som felfritt, såväl ifråga om täckning som variabelvärden. Också KU, Sjömansskatteregistret och IoF har god variabelkvalitet, uppgifterna har granskats ingående (med efterföljande korrigeringar) av såväl RSV som av dem som berörs av uppgifterna. Även för CFAR gäller "god täckning och variabelkvalitet", men inte med samma styrka som för RTB. Företags- och arbetsställebeståndet ändras snabbt, liksom även dess variabelvärden. Det är därför svårare för CFAR än för t.ex. RTB att hålla ett väl uppdaterat register.

SYSS-variabeln. Skillnad mellan värdet på SYSS och målvariabeln novembersysselsatt kan naturligtvis uppstå. Personer med samma sysselsättningsstatus under hela året torde dock till helt övervägande del ha blivit rätt klassificerade. Risken för felklassificering var större för personer som arbetade under del av året, personer med "lös anknytning till arbetsmarknaden". Två feltyper föreligger; "novembersysselsatt klassificerades som ej SYSSsatt" och "ej novembersysselsatt som SYSSsatt". Felklassificeringar kan bero dels på själva SYSS-definitionen, dels på felaktiga eller saknade tidsmarkeringar. Överensstämmelser mellan SYSSsatt och novembersysselsatt leder till viss osäkerhet i statistiken om antal sysselsatta och förvärvsintensitet, men det är inte givet åt vilket håll avvikelser går, eftersom de två felklassificeringstyperna drar åt motsatta håll. Frågan belyses i tablå 3, med jämförelse av statistik från ÅRSYS95 och AKU95.

På grund av urvalsfel i AKU:s statistik kan inte långtgående slutsatser dras från tablå 3. Den visar dock, som redan nämnts, att sysselsättningsnivån i ÅRSYS ligger under AKU. Vidare ses att avvikelserna mellan ÅRSYS och AKU är stora för den till arbetsmarknaden löst knutna ungdomsgruppen 16-19 år.

Tablå 3. Jämförelse av antal sysselsatta i olika åldersgrupper enligt ÅRSYS95 och AKU95 (nov). Konfidensintervallen avser urvalsosäkerheten i AKU.

Ålder	ÅRSYS 95	AKU 95	95 %-igt konfidensintervall	Absolut differens	Relativ differens, %
16-19	66 000	87 000	+/- 9 000	- 21 000	- 31,8
20-24	297 000	305 000	+/- 13 000	- 8 000	- 2,7
25-34	903 000	979 000	+/- 16 000	- 76 000	- 8,4
35-44	943 000	992 000	+/- 13 000	- 49 000	- 5,2
45-54	1 043 000	1 081 000	+/- 12 000	- 38 000	- 3,6
55-59	335 000	342 000	+/- 8 000	- 7 000	- 2,1
60-64	187 000	191 000	+/- 9 000	- 4 000	- 2,1
Totalt	3 774 000	3 977 000	+/- 31 000	- 203 000	- 5,4

Arbetsställe, näringsgren. Arbetsstället kan bli felbestämt eller obestämt av flera anledningar. En är att organisationsnumret som anges på kontrolluppgiften inte återfinns i CFAR. Ett annat skäl är att företag hade flera arbetsställen, utan att detta kommit till SCB:s kännedom. Ytterligare ett är att arbetsgivare på kontrolluppgiften angett inadekvat arbetsställe, på grund av svårigheter, oförstånd, slarv, m.m. (Exempel. En kommun kan ha fört alla sina anställda på "kommunkontoret", trots att arbetsstyrkan i verkligheten var utspridd på daghem, skolor, vårdhem, m.m.). Sådana "felnumreringar" leder till felaktiga eller saknade uppgifter om arbetsplatsens belägenhet, vilken bestäms med hjälp av CFAR:s belägenhetssuppgifter. I första omgången påverkas statistik om dagbefolkning och arbetspendling. Felen fortplantar sig sedan till näringsgren, eftersom näringsgren åsätts enligt arbetsställets SNI-kod i CFAR. Tablå 4 ger viss uppfattning om osäkerhet i näringsgrensindelning, genom jämförelse av statistik från ÅRSYS och AKU (nov).

Tablå 4. Jämförelse av antal sysselsatta (16–64 år) fördelade på näringsgren enligt ÅRSYS95 och AKU95 (nov). Konfidensintervallen avser urvalsosäkerheten i AKU.

SNI 92	ÅRSYS 95	AKU 95	95 procentigt konfidensintervall	Relativ differens, %
Jordbruk, skogsbruk och fiske	82 000	120 000	+/- 12 000	- 46,4
Tillverkning, utvinning av mineraler och energiproduktion	794 000	826 000	+/- 20 000	- 4,0
Byggverksamhet	221 000	223 000	+/- 14 000	-0,9
Handel och kommunikationer	707 000	770 000	+/- 21 000	- 8,5
Finansiell verksamhet och företagstjänster	394 000	438 000	+/- 17 000	- 11,2
Utbildning och forskning	284 000	337 000	+/- 20 000	- 18,7
Vård och omsorg	746 000	795 000	+/- 23 000	- 6,2
Personliga och kulturella tjänster, renhållning	236 000	272 000	+/- 17 000	- 15,3
Offentlig verksamhet	217 000	193 000	+/- 15 000	11,1
Uppgift saknas		4 000	+/- 2 000	
Ej specificerad verksamhet	56 000			
Totalt	3 774 000	3 977 000	+/- 31 000	- 5,4

Från tablå 4 framgår återigen att ÅRSYS:s sysselsättningsnivå ligger cirka 5% under AKU:s, men skillnaden överlagras där av viss ytterligare "näringsgrensosäkerhet".

3.2.4 Bortfall

De variabler i ÅRSYS för vilka bortfall förekommer i någon större omfattning är arbetsställe (partiellt bortfall 2 %) och näringsgren (partiellt bortfall 2 %). I avsnitt 3.2.3 beskrivs hur arbetsstället kan bli obestämt, och hur variabler om arbetsställe/företag kan komma att sakna värden.

3.2.5 Bearbetning

Flertalet uppgifter i ÅRSYS kommer från administrativa register och används utan ytterligare granskning. Arbetsställe och näringsgren utgör dock undantag, såtillvida att dessa uppgifter granskas noga. Enskilda värden på arbetsställe och/eller näringsgren som starkt avviker från de förväntade föranleder att SCB kontaktar arbetsgivare för kontroll. Makrogranskningsförfaranden används också för att lokalisera ovanliga uppgifter. Kontakterna leder i många fall till kompletteringar och ändringar av ursprungliga uppgifter.

3.2.7 Modellantaganden

Klassificeringen av "sysselsatta" kontra "ej sysselsatta" vilar på modellantaganden liksom statistiken om hel- och deltidssysselsatta. Den senare är s.k. "syntetisk statistik", vilket innebär att den är modellbaserad. Mer ingående beskrivning ges i SCB (1987) (se avsnitt 4.3).

3.3 Redovisning av osäkerhetsmått

ÅRSYS-statistiken redovisas för närvarande utan numeriska osäkerhetsmått.

4 TILLGÄNGLIGHET

4.1 Statistik: publicering och spridning

ÅRSYS-statistik är tillgänglig från och med mars månad varje år. I regionalt anpassade pressmeddelanden tillkännages att statistiken är färdig och de viktigaste förändringarna. Statistiken presenteras i SM och i tabellpaket samt via SCB:s statistikdatabaser. Den största spridningen av statistik från ÅRSYS sker via ett statistikpaket (AMPAK) anpassat för regionala användare. Redovisningen presenteras på diskett eller som papperstabeller. Förutom den standardiserade redovisningen produceras en relativt stor mängd specialutformad statistik.

4.2 Primärmaterial/Mikrodata: lagring och åtkomstmöjligheter

Mikrodata för samtliga årgångar av ÅRSYS arkiveras på Riksarkivet efter att SCB genomfört egna bearbetningar. På beställning kan således specialbearbetningar av uppgiftsmaterialet i ÅRSYS-registret framställas för samtliga år sedan 1985. Forskare, utredare m.fl. kan efter prövning i vissa fall få ut aidentifierat material för egen bearbetning.

4.3 Presentation

AMPAK - är ett tabellpaket för regional arbetsmarknadsstatistik som består av ca 30 grundtabeller. Tabellerna kan beställas för olika administrativa indelningar som kommuner, län och riket. Vissa tabeller redovisas även för delområden av kommuner. Statistikpaketet belyser såväl grupper på arbetsmarknaden som grupper utanför arbetsmarknaden och deras kontakter med densamma.

SM - Fr.o.m årgång 1994 redovisas statistik från Årlig regional sysselsättningsstatistik i SM serie AM 32 - Regional arbetsmarknadsstatistik. Publikationen består av tabeller, diagram och tillhörande text. ÅRSYS beskrivs dessutom allmänt.

4.4 Dokumentation

Utöver vad som sägs i detta och tidigare SM ges information om ÅRSYS i bl.a.:

SCB (1987). Utveckling av estimator för skattning av antal förvärvsarbetande i olika arbetstidsklasser inom små redovisningsgrupper. SCB R&D Report 40.

SCB (1988). Årlig regional sysselsättningsstatistik (ÅRSYS) – Ny sysselsättningsstatistik från SCB. Bakgrundsfakta till arbetsmarknadsstatistiken 1988:7.

SCB (1989). Statistik från kontrolluppgifter (KU). Bakgrundsfakta till arbetsmarknadsstatistiken 1989:9.

SCB (1991). Kvalitetsdeklaration av den årliga sysselsättningsstatistiken (ÅRSYS). Bakgrundsfakta till arbetsmarknadsstatistiken 1991:1.

SCB (1993). De svenska arbetskraftsundersökningarna. Bakgrundsfakta till arbetsmarknadsstatistiken 1993:1.

SCB (1994). Att mäta sysselsättning med skatteadministrativa kontrolluppgifter. Dokumentation av ny metodik för sysselsättningsavgränsningen i ÅRSYS.

En diskettdatabas med information om arbetsmarknadsstatistik, PC-DAISY, kan erhållas från SCB. Den ger bl.a. utförliga beskrivningar av variablerna i ÅRSYS.

4.5 Övriga upplysningar

Marita Rydstedt är produktansvarig för ÅRSYS och Per Anders Paulson är metodstatistiker på programmet "Regional arbetsmarknad".